

Tillsyn av regeltillämpningen på Gymnastik- och idrottshögskolan

Rapport 2018:9

Tillsyn av regeltillämpningen på Gymnastik- och idrottshögskolan

Utgiven av Universitetskanslersämbetet 2018

Författare: Stefan Axelsson, Jessica Levin

Universitetskanslersämbetet • Löjtnantsgatan 21 • Box 7703, 103 95 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post registrator@uka.se • www.uka.se

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	7
Tillgodoräknande	8
Bakgrund	8
Underlaget från lärosätet	8
Högskolans svar	9
Studentkårens svar	9
Universitetskanslersämbetets bedömning	10
Studentinflytande	12
Bakgrund	12
Underlaget från lärosätet	13
Högskolans svar	14
Studentkårens svar	16
Universitetskanslersämbetets bedömning	16
Kurs- och utbildningsplaner	19
Bakgrund	19
Underlaget från lärosätet	20
Högskolans svar	20
Studentkårens svar	21
Universitetskanslersämbetets bedömning	21
Kursvärderingar	25
Bakgrund	25
Underlaget från lärosätet	25
Högskolans svar	26
Studentkårens svar	30
Universitetskanslersämbetets bedömning	30
Anställning av personal	34
Bakgrund	34
Underlaget från lärosätet	34
Högskolans svar	36
Studentkårens svar	36
Universitetskanslersämbetets bedömning	36
Överklagande och klagomål	41
Bakgrund	41
Underlaget från lärosätet	42
Högskolans svar	42
Studentkårens svar	44
Universitetskanslersämbetets bedömning	44

Sammanfattning

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) utövar tillsyn över universitet och högskolor och ansvarar för kvalitetssäkring av högre utbildning och forskning. Inom ramen för tillsynsuppgiften granskar UKÄ de rättsliga frågor som berörs i *Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning* (ESG). Denna form av tillsyn benämns lärosätetillsyn. Lärosätetillsynen koordineras med de lärosätessgranskningar som genomförs inom ramen för UKÄ:s kvalitetssäkringsuppgift. De områden som har granskats utifrån bl.a. reglerna i högskoleförfattningarna är tillgodoräknande, studentinflytande, kurs- och utbildningsplaner, kursvärderingar, anställning av personal samt överklagande och klagomål.

Tillgodoräknande

UKÄ har granskat hur lärosätet säkerställer att handläggningen av tillgodoräknandeärenden sker på ett rättssäkert och likvärdigt sätt. UKÄ konstaterar att högskolan har regler som syftar till att säkerställa en enhetlig och rättssäker handläggning av tillgodoräknandeärenden. Reglerna framstår som ändamålsenliga men avviker i vissa hänseenden från högskoleförordningens bestämmelser. Granskningen av ärendena visar att avslagsbesluten får anses uppfylla gällande krav på beslutsmotivering och snabb handläggning. UKÄ noterar dock att ett av ärendena har avslutats utan någon form av beslut. Vidare visar granskningen att korrekt överklagandehänvisning har lämnats i samtliga avslagsbeslut.

Studentinflytande

Studenterna har rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation. UKÄ konstaterar att högskolan har riktlinjer som syftar till att säkerställa studentinflytandet och bedömer att högskolan har förutsättningar för att säkerställa studentinflytande genom medverkan i beredande och beslutande organ. UKÄ ifrågasätter dock att studenterna inte är representerade i Institutionsledningsrådet. Vad gäller högskolans riktlinjer för studentinflytande när en enda person bereder eller fattar beslut noterar UKÄ att högskolan förbisett kravet på informations- och samrådsskyldighet när det är fråga om slutförande av beredning.

När det gäller anställningsärendena har UKÄ inte tidigare haft anledning att ta ställning till den närmare omfattningen av studenternas rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation enligt 2 kap. 7 § högskolelagen och 2 kap. 14 § högskoleförordningen (HF). Ämbetet anser att denna bedömning bör göras utifrån ett bredare underlag och

avser därför att utreda frågan vidare i annat sammanhang för att ge fler lärosäten samt studentorganisationer möjlighet att lämna synpunkter. UKÄ uttalar sig därför inte vidare om de aktuella besluten.

Kurs- och utbildningsplaner

Kursplaner och utbildningsplaner är grundläggande styrdokument för ett lärosäte och viktiga i såväl pedagogiskt som rättsligt hänseende. Mot denna bakgrund har UKÄ granskat ett antal kurs- och utbildningsplaner. UKÄ bedömer att samtliga kurs- och utbildningsplaner uppfyller de innehållsmässiga kraven enligt den reglering som granskningen har utgått från.

Vad gäller granskningen om kurs- och utbildningsplanerna har fastställts i god tid har UKÄ utgått från att kursplaner för fristående kurser och utbildningsplaner för program bör vara fastställda och tillgängliga för studenten senast den dag som den fristående kursen eller programmet öppnar för anmälan. Vad gäller kurser som ingår i program kan behov dock finnas av att revidera kursplanen för de kurser som ingår i programmet, t.ex. avseende kursinnehåll och kurslitteratur. UKÄ anser mot denna bakgrund att det som huvudregel bör vara möjligt att fastställa en revidering av detta slag senast åtta veckor innan kursstart. Vissa andra revideringar kan dock behöva fastställas och göras tillgänglig för studenterna tidigare än åtta veckor innan kursstart. UKÄ konstaterar att en av de granskade kursplanerna inte har fastställts i god tid. I övrigt har de granskade kurs- och utbildningsplanerna fastställts i god tid.

Kursvärderingar

Högskolan ska ge de studenter som deltar i eller har avslutat en kurs möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen genom en kursvärdering som anordnas av högskolan. Högskolan ska sammanställa kursvärderingarna och informera om resultaten samt eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna. Resultaten ska hållas tillgängliga för studenterna.

UKÄ konstaterar att högskolan, i vart fall sedan i februari 2018, har regler för att tillse att kursvärderingar genomförs och sammanställs. UKÄ anser att högskolan bör kunna ge exempel på åtgärder som föranletts enbart av studenternas erfarenheter och synpunkter. Granskningen av kurserna visar att det förekommer vissa brister i efterlevnaden av högskoleförordningens bestämmelser om kursvärderingar. Bristerna avser bl.a. att högskolan inte lämnat information om resultaten och de beslut om åtgärder som föranletts av kursvärderingarna samt att resultaten av kursvärderingar inte har hållits tillgängliga för studenterna.

Anställning av personal

Lärosätena ska ha tydliga, transparenta och rättvisa processer för rekrytering av personal. UKÄ har granskat högskolans

anställningsordning och om anställningsärenden har utannonserats och om besluten har anslagits. Dessutom har UKÄ granskat om kvinnor och män är jämställt representerade bland dem som berett ärendena och bland sakkunniga.

UKÄ konstaterar att högskolans anställningsordning innehåller information om att myndigheten ska informera om lediga anställningar. Däremot saknas information om att myndigheten ska informera om anställningsbeslut. Vidare överensstämmer inte informationen i anställningsordningen om jämställd representation bland dem som bereder ärenden med det som anges i 4 kap. 5 § HF. Anställningsordningen innehåller dock korrekta uppgifter om jämställd representation bland de sakkunniga. Av de anställningsärenden som granskats framgår att högskolan har informerat om lediga anställningar och anställningsbeslut. Dessutom får anställningsärendena anses ha hanterats med beaktande av bestämmelserna om jämställd representation.

Överklagande och klagomål

För att den klagande ska kunna ta tillvara rätten att få saken prövad i högre instans är det viktigt att lärosätena hanterar överklaganden rätt och lämnar korrekt information. Även beträffande beslut som inte får överklagas är det viktigt att lärosätena hanterar eventuella klagomål på ett korrekt sätt.

UKÄ kan konstatera att högskolan har riktlinjer som anger hur överklaganden hanteras men att riktlinjerna i vissa hänseenden avviker från högskoleförordningens och förvaltningslagens bestämmelser. Vad gäller klagomål från studenter noterar ämbetet att högskolan inte har några särskilda skriftliga rutiner för denna hantering. UKÄ noterar vidare att det i en av högskolans mallar för överklagandehänvisning finns information som inte stämmer överens med 24 § förvaltningslagen. UKÄ konstaterar att de granskade överklagandehänvisningarna i övrigt uppfyller de krav som ställs på överklagandehänvisningar.

Åtgärder

UKÄ har i rapporten markerat de uttalanden som bör föranleda åtgärder av högskolan (understruken text).

Inledning

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har till uppgift att utöva tillsyn över universitet och högskolor. Det innebär att ämbetet granskar lärosätenas rättstillämpning. UKÄ ansvarar även för kvalitetssäkring av högskoleutbildning bland annat genom granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete. Det nationella kvalitetssäkringssystemet bygger bland annat på *Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning* (ESG). Av dessa standarder och riktlinjer framgår att den externa kvalitetsgranskningen ska beakta kraven i det juridiska ramverk där lärosätena verkar.

I ESG finns ett antal områden som berör frågor som regleras i de svenska högskoleförfattningarna och den svenska förvaltningslagen. För att lärosätena ska kunna bedriva sin verksamhet med hög kvalitet är det grundläggande att de följer tillämpliga regler. UKÄ granskar därför de rättsliga frågor som berörs i ESG inom ramen för tillsynsverksamheten. Denna form av tillsyn benämns lärosätetillsyn. Lärosätetillsynen koordineras med de lärosätesgranskningar som genomförs inom ramen för UKÄ:s kvalitetssäkringsuppgift.

I denna rapport redovisas UKÄ:s granskning av Gymnastik- och idrottshögskolan. De områden som granskats är tillgodoräknande, studentinflytande, kurs- och utbildningsplaner, kursvärderingar, anställning av personal samt överklagande och klagomål.

UKÄ skickade i början av mars 2018 en remiss till lärosätet. Underlaget från högskolan kom in den 13 april 2018. UKÄ erbjöd också studentkåren att lämna ett skriftligt underlag om lärosätets tillämpning av de aktuella reglerna. Studentkåren har lämnat synpunkter.

UKÄ har remitterat ett utkast av rapporten till Gymnastik- och idrottshögskolan för att ge högskolan möjlighet att korrigera faktafel och rätta till eventuella missförstånd.

UKÄ:s rapporter från lärosätetillsynen publiceras på ämbetets webbplats, www.uka.se.

Tillgodoräknande

Bakgrund

Om en student vid en högskola i Sverige har gått igenom viss högskoleutbildning med godkänt resultat, har studenten rätt att tillgodoräkna sig detta för högskoleutbildning vid en annan högskola. Detta gäller dock inte om det finns en väsentlig skillnad mellan utbildningarna. Detta anges i 6 kap. 6 § första stycket högskoleförordningen (HF).

En student har rätt att tillgodoräkna sig annan utbildning än den som avses i 6 §, om de kunskaper och färdigheter som studenten åberopar är av en sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak svarar mot den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. En student får även tillgodoräknas motsvarande kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet. Det framgår av 6 kap. 7 § HF.

Beslut om tillgodoräknande av utbildning eller yrkesverksamhet får överklagas till Överklagandenämnden för högskolan (12 kap. 2 § 4 HF).

I ESG standard 1.4 anges att lärosätena på ett konsekvent sätt ska tillämpa fördefinierade och publicerade regler om bl.a. erkännande. I riktlinjerna till denna standard anges följande:

”Rättvist erkännande av examina för högre utbildning, studieperioder och reell kompetens, inklusive erkännande av icke-formellt och informellt lärande, är grundläggande komponenter för att säkerställa studenternas progression i sina studier och samtidigt främja rörligheten. Ändamålsenliga processer är beroende av

- att lärosätets praxis för erkännande är i linje med principerna i Lissabonkonventionen om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen
- samarbete med andra lärosäten, kvalitetssäkringsorgan och det nationella ENIC/NARIC-centret i syfte att säkerställa att erkännande görs på ett likvärdigt sätt i hela landet.”

Underlaget från lärosätet

Rättssäker och likvärdig handläggning av tillgodoräknandeärenden

UKÄ har bett högskolan att redogöra för hur lärosätet säkerställer att handläggningen av tillgodoräknandeärenden sker på ett rättssäkert och

likvärdigt sätt inom högskolan. Ämbetet har även bett lärosätet att bifoga eventuella styrdokument.

Stickprov

UKÄ har upplyst högskolan om att ämbetet avser att stickprovvis undersöka beslutsmotiveringar, handläggningstider och överklagandehänvisningar i ett antal tillgodoräknandeärenden.

Ämbetet har bett lärosätet att bifoga en lista över samtliga beslut i ärenden om tillgodoräknande som fattats under perioden 1 januari – 31 december 2017.

UKÄ har valt ut tio ärenden från listan och bett högskolan att bifoga ansökan, beslut och överklagandehänvisning för respektive ärende. Ämbetet har även bett högskolan att ange handläggningstid och bifoga utdrag från ärendehanteringssystemet för respektive ärende.

Högskolans svar

Högskolan har kommit in med *Tillgodoräknandeordning vid GIH* och svarat bl.a. följande.

Vid högskolan finns en fastställd tillgodoräknandeordning som beskriver hur tillgodoräknanden handläggs. Denna gäller för utbildning på grund-, avancerad- och forskarnivå. Ansökan om tillgodoräknande går via registrator och handläggs av en studieadministratör som ser till att processen följs. Beslut fattas av en examinator.

Information för examinatorer hölls i samband med att beslutet om tillgodoräknandeordningen fattades. Tillgodoräknandeordningen samt blankett för att ansöka om tillgodoräknande för studenter finns tillgänglig på GIH:s webbplats.

Studentkårens svar

Gymnastik- och idrottshögskolans studentkår har uppgett att studentkåren inte haft några ärenden om tillgodoräknanden och att kåren inte kan se annat än att det fungerar tillfredsställande.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Rättssäker och likvärdig handläggning av tillgodoräknandeärenden

UKÄ konstaterar att högskolan genom styrdokumentet *Tillgodoräknandeordning vid GIH* har regler som syftar till att säkerställa en enhetlig och rättssäker handläggning av ärenden om tillgodoräknande. Ämbetet anser att riktlinjerna framstår som ändamålsenliga men noterar samtidigt att de i vissa hänseenden avviker från högskoleförordningens bestämmelser.

I 2 § i tillgodoräknandeordningen under rubriken "Avgränsning" anges att en kurs som ska ingå i en examen endast hanteras i samband med examensansökan och inte under pågående utbildning. UKÄ vill påminna om att det inte finns några hinder mot att ansöka om tillgodoräknande av en kurs som ska ingå i en examen under pågående utbildning och att högskolan enligt 6 kap. 8 § HF är skyldig att pröva om tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräknande. UKÄ noterar vidare att det i 2 § anges att en hel kurs kan ingå i en examen. UKÄ anser att denna formulering kan uppfattas som en begränsning till hela kurser, vilket inte är förenligt med högskoleförordningens bestämmelser som medger att även en delkurs kan ingå i en examen om den är tydligt definierbar (se Överklagandenämnden för högskolans beslut den 11 april 2014, reg nr. 243-228-14). UKÄ utgår från att högskolan ser över tillgodoräknandeordningen i dessa delar.

Av 6 § i tillgodoräknandeordningen framgår att det ställs krav på överensstämmelse för att tillgodoräknande ska kunna göras. UKÄ konstaterar att detta krav inte överensstämmer med bestämmelserna i 6 kap. 6–7 §§ HF. UKÄ utgår från att högskolan ser över tillgodoräknandeordningen i denna del för att säkerställa att den stämmer överens med vad som anges i 6 kap. 6–7 §§ HF.

Stickprov

Beslutsmotiveringar

Ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende ska enligt 20 § första stycket FL innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Skälen får enligt bl.a. 20 § första stycket 1 FL dock utelämnas helt eller delvis om beslutet inte går någon part emot.

UKÄ har granskat nio beslut om tillgodoräknande, varav sex beslut om bifall och tre avslagsbeslut. UKÄ konstaterar att avslagsbesluten får anses uppfylla kravet på beslutsmotivering enligt 20 § FL. I samtliga fall saknas

dock hänvisning till tillämpliga rättsregler. UKÄ vill i detta sammanhang påpeka att den nya förvaltningslagen som träder i kraft den 1 juli 2018 ställer krav på att beslutet som huvudregel ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som tillämpats.

UKÄ noterar att ett av ärendena inte har utmynnat i något beslut (STUD 2017/142). Av ärendet framgår att det kommit in en ansökan om tillgodoräknande till högskolan och att högskolan därefter informerat sökanden om att tillgodoräknande inte behöver göras. Av ärendet framgår inte varför ärendet har avslutats utan någon form av beslut. UKÄ vill påminna om att när en ansökan om tillgodoräknande kommer in till ett lärosäte inleds ett ärende som bör avslutas med någon form av dokumenterat beslut. UKÄ utgår från att högskolan vidtar åtgärder för att säkerställa att beslut fattas i samtliga ärenden om tillgodoräknande.

Handläggningstider

Varje ärende där någon enskild är part ska enligt 7 § FL handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Vad dessa krav på handläggningen mer konkret innebär är dock inte närmare reglerat. En bedömning får således göras i varje enskilt fall av om kraven enligt bestämmelsen är uppfyllda. Vid denna bedömning får ärendenas karaktär beaktas, exempelvis kan ett tillgodoräknandeärende som kräver en mer omfattande utredning motivera en längre handläggningstid.

Högskolan har angett handläggningstiden för respektive ärende. Av högskolans tillgodoräknandeordning framgår att beslut om tillgodoräknande ska fattas senast inom åtta veckor från det att ansökan kom in.

UKÄ har granskat handläggningstiden i de utvalda ärendena. UKÄ:s granskning av handläggningstiden visar att handläggningstiden i ett av ärendena varit sex veckor. I de övriga ärendena har beslut fattats inom knappt 2–4 veckor. UKÄ konstaterar att högskolan uppfyller kravet i 7 § förvaltningslagen på snabb handläggning när det gäller ärenden om tillgodoräknande och att högskolan dessutom har hållit sig inom den tidsram som anges i högskolans tillgodoräknandeordning.

Överklagandehänvisningar

För en redogörelse av den rättsliga regleringen, se avsnittet "Överklagande och klagomål" nedan.

UKÄ konstaterar att i samtliga fall där avslagsbeslut har fattats har korrekt överklagandehänvisning lämnats.

Studentinflytande

Bakgrund

Kvalitetsarbetet är en gemensam angelägenhet för högskolornas personal och studenterna. Studenterna ska ha rätt att utöva inflytande över utbildningen vid högskolorna. Högskolorna ska verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Detta framgår av 1 kap. 4 och 4 a §§ högskolelagen (HL).

Studenterna har rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation (2 kap. 7 § HL). Om beslut kräver en bedömning av uppläggning, genomförande av eller kvalitet i utbildningen, eller om beslut kräver en bedömning av organisation av eller kvalitet i forskningen, ska besluten fattas av personer med vetenskaplig eller konstnärlig kompetens. Om sådana bedömningar ska göras av en grupp personer ska majoriteten av personerna i gruppen ha vetenskaplig eller konstnärlig kompetens. Styrelsen får dock besluta att en sådan majoritet inte behövs om det finns särskilda skäl. Det framgår av 2 kap. 6 § HL.

Av 2 kap. 14 § högskoleförordningen (HF), framgår följande om studentrepresentation. Om beslut ska fattas eller beredning genomföras av en enda person ska information lämnas till och samråd ske med en studentrepresentant i god tid före beslutet eller slutförandet av beredningen. Om beslut fattas av en grupp av personer enligt vad som anges i 2 kap. 6 § HL har studenterna rätt att vara representerade med minst tre ledamöter. Antalet studentrepresentanter i en sådan grupp får dock vara färre om det finns särskilda skäl med hänsyn till det totala antalet ledamöter i gruppen. I övrigt beslutar en högskola själv om sådan rätt till representation för studenterna som avses i 2 kap. 7 § HL.

Av ESG standard 1.2 framgår bland annat att lärosätena ska ha processer för utformning och inrättande av utbildningar. Bland riktlinjerna för standarden nämns att utbildningarna ska utformas i dialog med studenterna och att när de inrättas ska en formell process följas.

Utbildningarna ska granskas och revideras regelbundet i dialog med studenter och andra intressenter. Det framgår av riktlinjerna för standard 1.9 som handlar om kontinuerlig uppföljning och regelbunden granskning av utbildningarna.

Underlaget från lärosätet

UKÄ har bitt lärosätet att besvara ett antal frågor om studentinflytande.

A. Studentinflytande genom medverkan i beredande och beslutande organ

A.1 Hur säkerställer lärosätet att reglerna om studentrepresentation följs? Har lärosätet fastlagda principer, riktlinjer eller liknande dokument för hur studentinflytandet ska förverkligas på alla nivåer inom lärosätet? Bifoga i så fall dokumentet.

A.2 Har lärosätet och studentkåren kommit överens om i vilka organ som studenterna ska vara representerade? Bifoga i så fall överenskommelsen. Om en sådan överenskommelse saknas, bifoga en lista över samtliga beredande och beslutande organ som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation.

A.3 Finns det organ där studenterna inte är representerade (och där beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation)? Om så är fallet ange vilka dessa organ är och anledningen till att studenterna inte är representerade i dem.

B. Studentinflytande när en enda person bereder eller fattar beslut

Hur säkerställer lärosätet att denna regel följs? Har lärosätet fastlagda principer, riktlinjer eller liknande dokument som gör klart för personalen hur den ska gå till väga för att informera och samråda med studentrepresentanter i god tid? Bifoga i så fall dokumentet.

Stickprov

UKÄ har upplyst högskolan om att UKÄ kommer att granska lärosätets åtgärder för att säkerställa studentinflytandet när beslut fattas eller beredning genomförs av en enda person.

UKÄ har också upplyst högskolan om att granskningen kommer att göras genom att UKÄ stickprovsvis väljer ut ett antal beslut och ställer frågor till lärosätet. Ämbetet har bitt lärosätet att bifoga en lista med beslut som fattats av prefekten under perioden 1 januari 2017–1 december 2017.

UKÄ har valt ut fem ärenden och bitt högskolan att bifoga dokumentation i respektive ärende som visar hur högskolan säkerställt studentinflytandet. Om dokumentation skulle saknas har UKÄ bitt lärosätet att ange anledningen till det. För det fall information och samråd med studentrepresentant inte har skett enligt 2 kap. 14 § HF i ärendena har UKÄ bitt lärosätet att ange anledningen till det.

Högskolans svar

Högskolan har kommit in dokumenten *Riktlinjer för studentinflytande, Avtal mellan Gymnastik- och idrottshögskolan och GIH:s studentkår och Beredande och beslutande organ som har betydelse för utbildning eller studenternas situation*. Högskolan har svarat bl.a. följande.

Studentinflytande genom medverkan i beredande och beslutande organ

GIH är ett förhållandevis litet lärosäte och arbetet präglas av en relativt stor närhet mellan de olika organisatoriska enheterna. Detta förhållande gäller också relationen med studentkåren. Kåren har, formellt och informellt, regelbundna kontakter med rektor och förvaltningschef. Högskolan är organiserad i två kollegiala organ i vilka studenterna är representerade, ett för utbildning och ett för forskning och forskarutbildning. Prefekten för GIH:s institution har även regelbundna möten med företrädare för studentkåren. Denna närhet möjliggör en kontinuerlig dialog i verksamhetsfrågor samt möjligheten att fånga upp frågor och problem. Denna omständighet är angelägen att särskilt påpeka, då den får betydelse för hur arbetet med att säkerställa studentinflytandet bedrivs vid GIH.

Studentrepresentationen i beredande och beslutande organ säkerställs via den av högskolan utsedda studentkåren, för närvarande Gymnastik- och idrottshögskolans studentkår (GIHS). Relationen mellan GIH och GIHS regleras av två dokument, dels det av GIH beslutade *Riktlinjer för studentinflytande*, dels genom det avtal som upprättats mellan GIH och GIHS för den period under vilken GIHS uppbär status som studentkår vid GIH. Riktlinjerna för studentrepresentation reglerar formerna för studentrepresentation och fastställer också formerna för hur olika situationer relaterade till studentinflytandet ska hanteras. Av avtalet mellan GIH och GIHS framgår också att GIHS har ansvaret för att utse och entlediga studentrepresentanter (inklusive doktorander) i beredande och beslutande organ med betydelse för studenternas situation. GIH arrangerar årligen en särskild introduktion för de nyvalda styrelseledamöterna i GIHS för att informera om möjligheter och rättigheter förknippade med regelverket för studentinflytande.

Det finns ingen särskild överenskommelse mellan GIH och GIHS avseende vilka organ som studenterna ska representeras i. Frågan aktualiseras dock regelmässigt i samband med att nya organ ska inrättas. Löpande kontakter sker med studentkåren i samband med att organ inrättas och studentkåren är alltid inbjudna till rektors beslutsmöte och har där möjlighet att följa ärenden vilka leder till att organ inrättas eller får förändrade uppdragsbeskrivningar. Studentkåren redovisar också årligen en översikt över de organ man verkat i inom ramen för den årliga rapport som ställs till GIH. Härigenom skapas goda möjligheter att följa upp studentrepresentationen vid GIH och kontrollera att relevanta organ har representation från studenterna.

För en översikt över vilka beslutande och beredande organ som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation se *Beredande och beslutande organ som har betydelse för utbildning eller studenternas situation*.

Begreppet betydelse för utbildningen och studenternas situation inbegriper i vid mening ett stort antal aspekter, inte bara direkta utbildningsfrågor. I den meningen förekommer med jämna mellanrum att frågor som har betydelse för utbildningen och studenternas situation behandlas i organ vilka inte naturligen har studentrepresentation. Detta kan exempelvis gälla lokalrelaterade frågor, där beslut om disposition av lokalytor indirekt får konsekvenser för studenternas situation. I detta fall i form av studiemiljö. I de fall då denna situation uppstår inbjuds GIHS till särskilt samråd.

Vad gäller organ som regelmässigt bereder och beslutar i frågor som har betydelse för utbildningen och studenternas situation, och där reguljär studeranderepresentation inte finns, existerar endast ett sådant forum: Institutionsledningsrådet. Institutionsledningsrådet består av prefekt, enhetschefer, utbildningsplanerare och utbildningsledare. Rådet möts regelbundet för att planera utbildningar och genomförandet av desamma via nämndernas återkoppling och beslut om åtgärder samt utbildningsledarnas återrapportering från programråden och examinatorer. De frågor som huvudsakligen behandlas av institutionsrådet är bemanning och tjänsteplanering av utbildning, samordning av forskningstid, lärarnas arbetsmiljö samt kompetensutvecklingsfrågor. Avseende frågor som berör genomförande av kurs, exempelvis frågor kring examination eller revidering av regler för examination, sänds underlag ut till GIHS för påsyn och inhämtande av synpunkter. Ärenden av dylik art passerar även nämnderna för påsyn och återkoppling. För frågor som berör studenternas studieklimat och miljö sker möten i dialogform två gånger per termin. Agendan sätts gemensamt och samordnas i förväg. Vid dessa möten deltar studentkårens ordförande, vice ordförande samt studentombudet, och från institutionen prefekten och utbildningsledaren.

Studentinflytande när en enda person bereder eller fattar beslut

Former för beslut som berör utbildningen eller studenternas situation och som fattas av en enda person regleras i *Riktlinjer för studentinflytande*. Här framgår att det åligger den som beslutar i ett sådant ärende att säkerställa att i god tid före beslutet samråda med representanter för studenterna på så vis som fastställs av riktlinjerna.

I praktiken är det huvudsakligen prefektbeslut som kan bli föremål för en sådan hantering. Normalt hanteras samrådet genom de regelbundna möten som sker mellan prefekten och studentkåren. I de fall som beslut bereds eller fattas utan möjlighet till sådan beredning görs alltid

ett särskilt utskick till GIHS i enlighet med de former som beskrivs i riktlinjerna. I de fall andra befattningshavare enskilt fattar beslut med betydelse för utbildningen eller studenternas situation tillämpas samma handhavandeprocess.

Stickprov

Högskolan har kommit in med de begärda stickproven.

Studentkårens svar

Studentkåren har uppgett att kåren anser sig vara väl representerade i skolans olika råd och bestämmande organ och att de finns representerade i Högskolestyrelsen, Grundutbildningsnämnden, Kursplaneutskottet, Disciplinnämnden, Arbetsmiljö- och likabehandlingsgruppen, Beredningsrådet för anställningsärenden, Kvalitetsrådet, IT-rådet, Matrådet, Biblioteksrådet, Internationaliseringsgruppen och Stiftelsenämnden. Därtill bjuds kåren även ofta in till andra beslutande- och diskuterande grupper såsom arbetsluncher med ledning och utbildningsledare, dimensioneringsmöten, programråd, lokalmöten och andra tematiska möten.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Studentinflytande genom medverkan i beredande och beslutande organ

Studenterna har rätt att vara representerade i alla beslutande och beredande organ inom ett lärosäte, om organets verksamhet har betydelse för utbildningen och studenternas situation. För att säkerställa de bästa förutsättningarna för studentinflytande bör lärosätena ha fastlagda principer för hur inflytandet ska förverkligas på alla nivåer inom lärosätet. Detta anges i propositionen *Frihet och inflytande – kårobligatoriets avskaffande*.¹

Högskolan har svarat att man har riktlinjer för studentinflytande och att det finns avtal mellan högskolan och studentkåren om hur samarbetet ska genomföras. Högskolan har också bifogat dokumenten.

UKÄ konstaterar att högskolan har regler som syftar till att säkerställa hur studenter ska ges möjlighet till inflytande i frågor som rör utbildning. Det finns även ett avtal mellan högskolan och studentkåren om hur samarbetet ska ske. Efter genomgång av dokumenten bedömer UKÄ att högskolan har förutsättningar för att säkerställa att reglerna om

¹ Prop. 2008/09:154 S. 41.

studentrepresentation följs på alla nivåer i enlighet med vad som uttalats i propositionen *Frihet och inflytande – kårobligatoriets avskaffande* (prop. 2008/09:154 s. 41).

Högskolan har uppgett att det finns ett organ, Institutionsledningsrådet, som regelmässigt bereder och beslutar i frågor som har betydelse för utbildningen och studenternas situation och att det där saknas *reguljär* studentrepresentation.

I propositionen *Studentinflytande och kvalitetsutveckling i högskolan* anges att studenterna bör ha rätt att vara representerade i beredande organ av stadigvarande natur och alltid i beredande organ och utredande organ av större betydelse för studenterna som exempelvis ledningsgrupper, översynsgrupper och utredningar.

I propositionen anges också att även frågor om till exempel budget, resurser och administration är av stor betydelse för utbildningen och studenternas situation.²

Rätten till representation ska gälla alla beslut och all beredning som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation, och inte bara vid sådant beslutsfattande som omfattas av kravet på vetenskaplig eller konstnärlig kompetens. Det anges i propositionen *En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor*. Vidare betonar regeringen att det bör vara naturligt för ett lärosäte att inte låta rätten till deltagande i en grupp vara avhängig av vilka frågor som behandlas i gruppen vid olika tillfällen.³

Mot denna bakgrund ifrågasätter UKÄ att studenterna inte är representerade i Institutionsledningsrådet. UKÄ utgår från att högskolan gör en förnyad bedömning av studentrepresentationen i detta organ.

Studentinflytande när en enda person bereder eller fattar beslut

Högskoleförfattningarnas bestämmelser ger även studentrepresentanterna rätt till information och samråd när en person vid lärosätet bereder eller fattar beslut som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation. Syftet med regeln om samråd med studentrepresentanter är att garantera studenternas inflytande när ärenden inte hanteras i någon grupp, utan bereds och beslutas av en ensam befattningshavare. Det är ledningarna för lärosätena som ansvarar för att de har rutiner för hur samrådet med studentrepresentanter ska gå till i sådana fall. UKÄ anser att lärosätena i samverkan med studentkårerna bör ta fram rutiner eller riktlinjer för att säkerställa att även enskilda befattningshavare samråder med studentrepresentanter i god tid före slutförandet av beredningen eller före beslutet.

² Prop. 1999/2000:28 s. 28–29.

³ Prop. 2009/10:149 s. 39.

UKÄ noterar att högskolan har riktlinjer för studentinflytande. Ämbetet konstaterar att det i riktlinjerna anges att enskilda beslutsfattare ska samråda med studentrepresentanter i god tid före beslut. UKÄ noterar dock att högskolan förbiset kravet på informations- och samrådsskyldighet när det är fråga om slutförande av beredning. UKÄ vill vidare framhålla att det kan vara värdefullt om beslutsfattarna får tydliga instruktioner om hur information och samråd enligt 2 kap 14 § HF ska gå till. Som exempel kan anges att risken är mindre för att samråd glöms bort om det finns utrymme för anteckningar om samråd på högskolans beslutsblanketter.⁴ Mot denna bakgrund anser UKÄ att rutinerna bör förtydligas och vidareutvecklas i syfte att säkerställa att bestämmelsen tillämpas på ett korrekt sätt. UKÄ utgår från att högskolan arbetar vidare med frågan.

Stickproven

UKÄ konstaterar att tre av de ärenden som högskolan gett in avser anställningsärenden. UKÄ har inte tidigare haft anledning att ta ställning till den närmare omfattningen av studenternas rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation enligt 2 kap. 7 § HL och 2 kap. 14 § andra stycket HF. Ämbetet anser att denna bedömning bör göras utifrån ett bredare underlag och avser därför att utreda frågan vidare i annat sammanhang för att ge fler lärosäten samt studentorganisationer möjlighet att lämna synpunkter. UKÄ uttalar sig därför inte vidare om de aktuella besluten.

UKÄ konstaterar vidare att ett av de beslut som högskolan har gett in avser en översikt avseende kurser/kursmoment, examinatorer, kurs- och kursmomentansvariga samt betygsrapporterande lärare och att högskolan anfört att det inte har skett något samråd med studentrepresentanter i ärendet. UKÄ anser att frågorna som behandlas i översikten visserligen kan ha betydelse för utbildning och studenternas situation. Mot bakgrund av att beslutet endast avser en översikt av ovan nämnda frågor finner UKÄ dock inte anledning att ifrågasätta att information och samråd inte har skett enligt 2 kap. 14 § HF.

Högskolan har också kommit in med ett beslut som avser revidering av riktlinjer för examination vid högskolan. UKÄ konstaterar att högskolan har gett in underlag samt hävdar att information och samråd har skett med studentrepresentanter enligt 2 kap. 14 § HF. Ämbetet finner inte skäl att ifrågasätta detta.

⁴ Se Högskolans regler i praktiken – erfarenheter från Högskoleverkets tillsynsbesök 1998-2012 s. 11.

Kurs- och utbildningsplaner

Bakgrund

All utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska bedrivas i form av kurser. Kurser får sammanföras till utbildningsprogram. För varje kurs ska det finnas en kursplan och i den ska följande anges: kursens nivå, antal högskolepoäng, mål, krav på särskild behörighet, formerna för bedömning av studenternas prestationer och övriga föreskrifter som behövs. För ett utbildningsprogram ska det finnas en utbildningsplan. I utbildningsplanen ska anges vilka kurser som programmet omfattar, kraven på särskild behörighet och övriga föreskrifter som behövs. Det framgår av 6 kap. 13–17 §§ högskoleförordningen, HF.

Före den 1 januari 2011 innehöll högskoleförordningen mer detaljerade krav på innehållet i kurs- och utbildningsplanerna. Planerna skulle utöver nuvarande krav även ange bland annat när planen eller en ändring av den skulle börja gälla och de övergångsbestämmelser som behövdes.

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) fastställde med anledning av avregleringen 2011 rekommendationer om bland annat innehållet i kurs- och utbildningsplaner för sina medlemmar, REK 2011:1, dnr 10/118. De uppgifter som högskolorna tidigare varit skyldiga att skriva in i sina kurs- och utbildningsplaner rekommenderade SUHF även borde ingå i planerna efter förordningsändringen.

Kursplaner och utbildningsplaner är grundläggande styrdokument för ett lärosäte och viktiga i såväl pedagogiskt som rättsligt hänseende.

De regler som anges i kurs- och utbildningsplaner är föreskrifter i den mening som avses i 8 kap. regeringsformen. Reglerna i planerna är alltså av samma karaktär som lagar beslutade av riksdagen och förordningar beslutade av regeringen. Det innebär att reglerna är bindande, gäller generellt och måste följas av såväl lärosätens personal som studenter.

I ESG standard 1.2 om utformning och inrättande av utbildningar anges bland annat att lärosätena ska ha processer för utformningen och inrättandet av utbildningar. Den examen som en utbildning leder till ska vara tydligt specificerad. Av riktlinjerna till standarden framgår bland annat att utbildningarna ska innehålla uppgifter om studenternas förväntade arbetsinsats, till exempel uttryckt i ECTS.

Underlaget från lärosätet

UKÄ har bitt högskolan att besvara ett antal frågor om kurs- och utbildningsplaner.

1. Har lärosätet beslutat om egna regler för vad kurs- och utbildningsplaner ska innehålla utöver vad som anges i högskoleförordningen? Bifoga i så fall dessa regler.
2. Hur har beslut om fastställande av kurs- och utbildningsplaner delegerats inom lärosätet? Bifoga arbetsordningen.
3. Hur säkerställer lärosätets ledning att kursplaner och utbildningsplaner innehåller de uppgifter som anges i högskoleförordningen och eventuella lokala regler?

UKÄ har upplyst högskolan om att granskningen kommer att göras genom att UKÄ stickprovsvis väljer ut ett antal kurser och program för att undersöka hur högskolan följer bestämmelserna om kurs- och utbildningsplaner för de utvalda kurserna och programmen. Högskolan ombads att bifoga listor över samtliga kurser som genomfördes under vår- och höstterminerna 2017 och samtliga utbildningsprogram där studenter antogs under dessa terminer.

Utifrån högskolans listor har UKÄ valt ut tio kurser och tre program.

UKÄ har upplyst om att granskningen kommer att avse att

- planerna har fastställts i god tid innan utbildningen startar
- tidpunkt för ikraftträdande anges i planerna
- planerna innehåller det som anges i högskoleförordningen och eventuella lokala regler
- det går att utläsa av utbildningsplanen vilken examen utbildningen leder till
- examinationsformerna regleras tydligt i kursplanerna.

Högskolans svar

Högskolan har kommit in med dokumenten Övergripande beskrivningar av akademiska funktioner i GIH:s organisation, Rektors besluts- och delegationsordning, Riktlinjer för kvalitetssäkring av kurser, Riktlinjer för kvalitetssäkring av program, Inrättande av kursplaneutskott, Delegation av beslut till kursplaneutskott, Protokollsutdrag, Delegation av beslut till kursplaneutskott och Revidering av delegation av beslut till kursplaneutskott. Högskolan har svarat följande.

Vid GIH finns anvisningar för vad en utbildningsplan och kursplan skall innehålla. Det är en del i dokumenten *Riktlinjer för kvalitetssäkring av kurser* och *Riktlinjer för kvalitetssäkring av program*. Båda dokumenten är beslutade av Grundutbildningsnämnden och Forsknings- och forskarutbildningsnämnden.

Högskolestyrelsen har delegerat rätten att fastställa kurs- och utbildningsplaner till rektor som vidaredelegerat till Grundutbildningsnämnden och till Forsknings- och forskarutbildningsnämnden.

Det är nämndernas ansvar att säkerställa att kurs- och utbildningsplaner innehåller de uppgifter som anges i högskoleförordningen och i lokala regler. Riktlinjer har tagits fram för att säkra att högskolans kurser och program har rätt innehåll och håller en hög kvalitet. När det gäller kurs- och utbildningsplaner på grund- och avancerad nivå så har Grundutbildningsnämnden inrättat en särskild beredningsinstans i form av ett kursplaneutskott där studentrepresentanter deltar. Alla kurs- och utbildningsplaner bereds där, och kursplaneutskottet kan också fatta beslut om vissa revideringar av befintliga kurs- och utbildningsplaner. Det är högskolans utbildningsledare som samordnar och föredrar i kursplaneutskottet och i respektive nämnd.

GIH har också fattat beslut om att använda utbildningsdatabasen Kursinfo och via detta verktyg även publicera kurs- och utbildningsplaner på GIH:s externwebb. Genom ett användande av obligatoriska fält med förvalda rullgardinsmenyer i Kursinfo får GIH ytterligare ett sätt att kunna säkerställa att erforderlig information finns i kurs- och utbildningsplaner. Kursinfo kommer att vara i drift i alla delar senast 31 december 2018.

Studentkårens svar

Studenterna är representerade av två studenter som sitter i Grundutbildningsnämnden och kursplaneutskottet.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Högskolan har kommit in med de begärda tio kursplanerna och de tre utbildningsplanerna.

Planerna har fastställts i god tid innan utbildningen startat

Regler i kursplaner och utbildningsplaner syftar bland annat till att informera om vad som gäller för en kurs respektive ett program. Av högskoleförordningen framgår att kraven på särskild behörighet ska anges i kurs- och utbildningsplaner. Utgångspunkten är därför att kursplaner och utbildningsplaner ska beslutas och finnas tillgängliga i god tid innan utbildningen startar, men några regler för när planerna ska vara beslutade finns inte.

För att få ett bredare underlag vid bedömningen av om kurs- och utbildningsplaner är beslutade och finns tillgängliga i god tid innan utbildningen startar har UKÄ skickat en remiss till samtliga universitet

och högskolor med statlig huvudman samt till Sveriges förenade studentkårer (SFS). UKÄ har därefter redogjort för sitt ställningstagande i en tillsynspromemoria (reg.nr 32-00481-17). I promemorian anges att UKÄ anser att kursplaner för fristående kurser och utbildningsplaner för program bör vara fastställda och tillgängliga för studenterna senast den dag som den fristående kursen eller programmet öppnar för anmälan. Vad gäller kurser som ingår i ett program har några remissinstanser påpekat att utbildningsprogram ofta sträcker sig över flera år och att det därför i vissa situationer kan finnas behov av att revidera kursplanen för de kurser som ingår i programmet. Vissa remissinstanser har egna riktlinjer om att kursplaner för kurser inom program ska vara fastställda senast två månader innan kursstart, en synpunkt som även framförts av *Myndigheten för tillgängliga medier*. UKÄ anser att viss flexibilitet bör kunna medges vad gäller t.ex. kursinnehåll och kurslitteratur för kurser inom program, om det av kvalitetsskäl konstateras ett behov av revidering av kursen. UKÄ anser mot denna bakgrund att det bör vara möjligt att fastställa revideringar av detta slag senast åtta veckor innan kursstart. Även beträffande kurser inom ett program kan det dock vara aktuellt att beakta de rättssäkerhetsaspekter som gör sig gällande i frågor om behörighet och urval till kurserna. Detta talar för att revideringar av kursplanernas föreskrifter i sådana frågor kan behöva fastställas och göras tillgängliga för studenterna tidigare än åtta veckor innan kursstart. Vad som då kan anses som en lämplig tidpunkt beror bland annat på när på året kursen startar, varför frågan om god tid innan kursstart får avgöras från fall till fall.

UKÄ har granskat om kurs- och utbildningsplanerna har fastställts i god tid. Vid granskningen har ämbetet utgått från det fastställsedatum, alternativt revideringsdatum, som anges i kurs- och utbildningsplanen och bedömningen har skett i förhållande till antagningarna under vårterminen och höstterminen 2017.

När det gäller kursplanen för kursen *Skolans uppdrag och lärandets villkor II*, 22,5 högskolepoäng, som ingår i Ämneslärarprogrammet, kan UKÄ konstatera att den reviderades den 8 december 2016 och att den reviderade versionen gäller från och med vårterminen 2017. Enligt högskolan hölls kursen under vårterminen 2017 med kursstart den 16 januari 2017. Kursplanen har således enligt UKÄ inte fastställts i god tid. UKÄ anser därför att högskolan bör säkerställa att kursplanerna fortsättningsvis fastställs i god tid.

När det gäller de utbildningsplaner som UKÄ har granskat kan UKÄ konstatera att de har fastställts i god tid.

Tidpunkt för ikraftträdande anges i planerna

UKÄ instämmer i SUHF:s rekommendationer om att det i kurs- och utbildningsplaner bör anges när planen eller ändringen av den börjar gälla. UKÄ anser således att det är lämpligt att i kurs- och

utbildningsplanerna ange tidpunkten för när de träder i kraft såsom det tidigare också krävdes (före den 1 januari 2011).

UKÄ noterar att det i högskolans riktlinje för kvalitetssäkring av kurser anges att det i kursplanen ska anges när en kursplan eller en ändring av den ska börja gälla. UKÄ konstaterar att i de kurs- och utbildningsplaner som granskats anges när planerna börjar gälla.

Planerna innehåller det som anges i högskoleförordningen och eventuella lokala regler

I en kursplan ska anges kursens nivå, antal högskolepoäng, mål, krav på särskild behörighet, formerna för bedömning av studenternas prestationer och de övriga föreskrifter som behövs. Det framgår av 6 kap. 15 § HF.

UKÄ konstaterar att kursplanerna innehåller det som krävs enligt 6 kap. 15 § HF.

I utbildningsplanen ska anges de kurser som programmet omfattar, kraven på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs. Det framgår av 6 kap. 17 § HF.

UKÄ finner att utbildningsplanerna innehåller det som krävs enligt 6 kap. 17 § HF.

UKÄ konstaterar att kurs- som utbildningsplanernas innehåll följer högskolans lokala regler och att de lokala reglerna i stort motsvarar SUHF:s rekommendationer.

Det går att utläsa av utbildningsplanen vilken examen utbildningen leder till

Enligt 6 kap. 17 § HF ska det i utbildningsplanen anges de övriga föreskrifter som behövs. I ESG standard 1.2 om utformning och inrättade av utbildningar anges bland annat att den examen som en utbildning leder till ska vara specificerad.

UKÄ konstaterar att det i samtliga granskade utbildningsplaner anges vilken examen utbildningen leder till. Detta stämmer överens med det som anges i ESG:s standard och kravet i högskoleförordningen på att det i utbildningsplanen ska anges de övriga föreskrifter som behövs.

Examinationsformerna ska regleras tydligt i kursplanerna

Enligt 6 kap. 15 § HF ska formerna för bedömningen av studenternas prestationer anges i kursplanen. Regler i kursplaner om bland annat examinationsform utgör grunden för examinatorns myndighetsutövning, när hon eller han fattar beslut om betyg. Reglerna har också till syfte att informera studenten om vad som gäller för en särskild kurs. Mot denna

bakgrund är det viktigt att kursplanens regler om examinationsformer är tydliga.

UKÄ konstaterar att det i högskolans riktlinje för kvalitetssäkring av kurser anges att kursplanen ska innehålla formerna för att bedöma studenternas prestationer. UKÄ har granskat examinationsformerna i de utvalda kursplanerna och bedömer att de uppfyller kravet i högskoleförordningen om att formerna för att bedöma studenternas prestationer ska anges i kursplanerna.

Kursvärderingar

Bakgrund

Kvalitetsarbetet är en gemensam angelägenhet för högskolornas personal och studenter. Högskolorna ska verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Det framgår bland annat av 1 kap. 4 och 4 a §§ högskolelagen (HL).

Högskolan ska ge de studenter som deltar i eller har avslutat en kurs en möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen genom en kursvärdering som anordnas av högskolan. Högskolan ska sammanställa kursvärderingarna samt informera om resultaten och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna. Resultaten ska hållas tillgängliga för studenterna. Det framgår av 1 kap. 14 § högskoleförordningen (HF).

I ESG standard 1.9 anges följande. Lärosätet ska kontinuerligt följa upp och regelbundet granska utbildningarna för att säkerställa att studenterna uppnår uppsatta mål och att utbildningarna motsvarar studenternas och samhällets behov. Granskningarna ska leda till kontinuerlig förbättring av utbildningarna. Åtgärder som planeras eller genomförs till följd av en granskning ska kommuniceras till samtliga berörda.

Av riktlinjerna till standard 1.9 framgår att regelbunden uppföljning, granskning och revidering av utbildningarna innefattar utvärdering av bland annat studenternas förväntningar, behov och nöjdhet när det gäller utbildningen.

Underlaget från lärosätet

UKÄ har bitt högskolan att besvara ett antal frågor om kursvärderingar.

A. Genomförande och sammanställning av kursvärderingar

A.1 Vilka åtgärder vidtar lärosätet för att säkerställa att kursvärderingar genomförs och sammanställs? Finns rutiner, riktlinjer eller liknande dokument om kursvärderingar som är gemensamma för hela lärosätet? Bifoga i så fall dokumentet.

A.2 Genomför lärosätet kursvärderingar för verksamhetsförlagda kurser?

A.3 Genomför lärosätet kursvärderingar för examensarbetskurser?

B. Information om resultaten och eventuella beslut om åtgärder

B.1 Vilka åtgärder vidtar lärosätet för att säkerställa att studenterna informeras om resultaten och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingar? Finns rutiner, riktlinjer eller liknande dokument om information om resultat som är gemensamma för hela lärosätet? Bifoga i så fall dokumentet.

B.2 Redogör för hur studenterna som utvärderat kursen informeras om resultaten och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna. Redogör för hur studenterna ges samma information i samband med kursstarten.

B.3 Redogör för hur resultaten hålls tillgängliga för studenterna.

C. Utveckling av utbildningar

Syftet med kursvärderingarna är att de ska leda till förbättringar och utveckling av utbildningarna. Ge om möjligt exempel där studenternas erfarenheter och synpunkter lett till åtgärder och kursens utveckling och förbättring.

Stickprov

UKÄ har informerat om att avsikten är att stickprovsvis undersöka hur lärosätet följer reglerna om kursvärderingar för de kurser som väljs ut för granskning i granskningsområdet Kurs- och utbildningsplaner. UKÄ kommer därför att be lärosätet redogöra för hur reglerna har följts för dessa kurser.

UKÄ har därefter informerat högskolan om att granskningen kommer att avse de tio kurser som valts ut i frågan om kurs- och utbildningsplaner.

UKÄ har bett högskolan bifoga resultat och eventuella beslut om åtgärder med anledning av kursvärderingarna för de ovan tio utvalda kurserna. UKÄ har även bett högskolan redogöra för hur reglerna om kursutvärderingar har följts för de tio kurserna genom att svara på

- om resultat och eventuella beslut om åtgärder saknas för någon kurs och i så fall ge en förklaring till det.
- hur resultaten har hållits tillgängliga för studenterna.
- hur högskolan informerat om resultaten och eventuella beslut om åtgärder som föranletts av kursvärderingarna samt vilka studenter som informerats.

Högskolans svar

Högskolan har inkommit med dokumenten *System för kvalitetsarbete inom högre utbildning* (beslutsdatum 2018-02-16), *Riktlinjer för kvalitetssäkring av kurser* (beslutsdatum 2017-12-13) och *Riktlinjer för studentutvärderingar* (beslutsdatum 2017-12-13). Högskolan har svarat följande.

Genomförande och sammanställning av kursvärderingar

Vid GIH ansvarar Grundutbildningsnämnden respektive Forsknings- och forskarutbildningsnämnden för kvaliteten på och utvecklingen av utbildningen. Genomförandet av kursvärderingarna sker på institutionsnivå och återrapporteras till berörd nämnd. Av GIH:s *System för kvalitetsarbete inom högre utbildning* framgår hur kurser ska kvalitetssäkras genom kontinuerliga kurs- och självvärderingar där studenter, lärare och examinatorer medverkar. Studentutvärderingarna ligger till grund för självvärderingarna vilka genomförs av undervisande lärare och examinator. Vidare utgör kursvärderingarna underlag för kontinuerliga förbättringar genom att de bland annat fungerar som redskap för dialog mellan examinatorer, kursansvariga lärare och studenter.

Utvärderingarna utgör underlag för utveckling och ska säkerställa att kurserna vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Varje kurs och delkurs avslutas med utvärderingar där studenternas synpunkter tas tillvara dels muntligt, dels med hjälp av enkätverktyget Questback. Examinatorn rapporterar genomförd kursanalys till utbildningsledaren för respektive program. Kursanalysen består av studentutvärderingen och självvärderingen för kursen eller delkursen. Utbildningsledarna redovisar därefter resultatet av kursanalysen i en kursrapport till nämnderna där eventuella förslag till åtgärder ingår.

Enligt GIH:s kursplanemall ska varje student genomföra en utvärdering av kursen och varje lärare gör en självvärdering. Resultatet ska inom tre veckor återföras till studentgruppen och examinatorn. Genomförandet framgår av följande riktlinjer:

- *Riktlinjer för kvalitetssäkring av kurser*
- *Riktlinjer för studentutvärderingar*

Kursvärderingar genomförs för både verksamhetsförlagda kurser och examensarbetskurser i enlighet med ovan redovisade beskrivning och riktlinjer.

GIH kan notera att arbetet med kursutvärderingar inte i alla avseenden fungerat friktionsfritt under de senaste åren. Enhetligheten i arbetet har stundtals varierat beroende på kurs och program och detta har medfört att sammanställning av resultat och återkoppling till studenterna i sin tur har varierat. Orsakerna är flera men kan huvudsakligen relateras till ett komplicerat system för utbildningsutvärdering samt bemanningsbrist och en hög personalomsättning vid GIH under perioden. Dessa brister fördes fram som en viktig punkt att åtgärda när GIH under hösten 2017 utarbetade det nya systemet för kvalitetsarbete inom högre utbildning och fokus lades på att förtydliga och förenkla rutinerna för kvalitetssäkring i vilka studentutvärderingarna utgjorde en del. I det kvalitetssäkringssystem som fastställdes i februari 2018 av högskolestyrelsen har också ett nytt, enhetligt, system införts (System för

kvalitetsarbete inom högre utbildning). Implementering av systemet pågår vid tiden för genomförandet av denna tillsyn.

Information om resultaten och eventuella beslut om åtgärder

Information om resultat och eventuella beslut om åtgärder sker på fyra sätt:

1. Kursansvarig informerar studenterna via lärplattform om utfallet av kursvärderingen ifråga senast tre veckor efter avslutat kurs.
2. Respektive utbildningsledare inom program på grund och avancerad nivå informerar på programråd om resultat och eventuella åtgärder. Utbildningsledaren för forskarutbildningen informerar Forsknings- och forskarutbildningsnämnden om resultat och eventuella åtgärder.
3. Respektive utbildningsledare inom program på grund och avancerad nivå uppmärksammar även på särskilda programråd med examinatorerna, resultat och eventuella åtgärder utifrån programmets övergripande uppbyggnad och inriktning.
4. Examinatorer, eller av examinator utsedd lärare informerar nya studenter vid första undervisningstillfälle om föregående års utvärdering och vilka åtgärder som har genomförts.
5. Studentrepresentanterna i nämnderna tar del av samtliga kursvärderingar och vilka åtgärder dessa har föranlett.

Riktlinjer för genomförande och sammanställning finns:

- *Riktlinjer för kvalitetssäkring av kurser*
- *Riktlinjer för studentutvärderingar*

I nuläget används lärplattformen för att hålla resultaten tillgängliga för studenterna. Detta är dock ett utvecklingsområde i bemärkelse att GIH behöver säkerställa att informationen når både berörda och presumtiva studenter. GIH har därför övervägt att använda högskolans webbplats för detta ändamål. Frågan är fortfarande under utredning.

Utveckling av utbildningar

Nedan följer två exempel där studenternas erfarenheter och synpunkter har tagits tillvara och lett till åtgärder som utvecklat och förbättrat utbildningen.

Det första exemplet är hämtat från Ämneslärarprogrammet där studenter vid återkommande programråd har lyft att reglerna kring hemtentamina varit otydliga. En översyn av de riktlinjer för examination som fanns på GIH visade att riktlinjerna var ensidigt skrivna för salstentamen och att mycket lite fanns om andra examinationsformer. Detta ledde till en revidering av dokumentet med införande av generella riktlinjer även för hemtentamen och praktiska examinationer, liksom ett förtydligande av kurskrav. Förändringarna har lett till en ökad rättssäkerhet och trygghet i bemärkelsen att veta vad som gäller för både lärare och studenter.

Det andra exemplet är hämtat från Sport managementprogrammet där kursmomentet *Idrottsjuridik II* flyttades från vår- till höstterminen eftersom studenterna i kursvärderingar lyft fram att det blev en mycket hård arbetsbelastning att läsa två juridikmoment efter varandra. Kursmomentet *Idrott, etik och socialt ansvar* lades mellan juridikmomenten, vilket gav ett annat perspektiv än det juridiska avseende etiskt och moraliskt handlande inom idrotten. Utvärderingen visade att bytet av studieordningen har gett ökad kvalitet vilket iakttagits av både studenter och lärare. Inte minst ur ett lärandeperspektiv.

Dock bör påpekas att ovanstående revideringar bygger på både studenters och lärares erfarenheter och synpunkter vilket GIH ser som en förutsättning för att en kvalitetshöjning av utbildningarna ska komma tillstånd.

Stickprov

GIH har kommit in med nio av tio av de utvalda kursvärderingarna (vid GIH benämnda självvärderingar) rörande vår- respektive höstterminerna 2017 och har svarat följande rent allmänt om kursutvärderingarna.

Inledningsvis vill GIH framhålla att de kursvärderingar, vid GIH benämnda självvärderingar, som bifogas skiljer sig åt något då vissa kurser är momentindelade vilket innebär att de utvärderas både på moment- och kursnivå. Vidare är de något disparata till innehåll och form. Detta beror till stor del på att lärarna i utvärderingarna lägger tyngdpunkt på olika frågor efter de behov de anser respektive kurs har för att få ett utvecklingsarbete till stånd. Implementeringen av ett nytt kvalitetssystem är under genomförande vid tiden för denna tillsyn. Det nya systemet kommer förhoppningsvis att leda till en mer enhetlig arbets- och rapporteringsform för kursutvärderingar vid GIH.

Utvärderingar av moment eller delkurs (7,5 hp) som ingår i respektive kurs görs dels digitalt, dels muntligt vid sista tillfället för momentet. Informationen från momentutvärderingarna tas tillvara av respektive examinator som utför en självvärdering av kursen utifrån ett antal fastställda rubriker. I självvärderingen sammanfattar examinator också vad som är kursens styrkor och vilka förbättringar som behöver göras framöver. Självvärderingarna skickas till utbildningsledaren för respektive program som sammanställer kursanalysen i kursrapporten. Denna föredras sedan i Grundutbildningsnämnden (GUN).

Alla resultat och beslut om förändringar som föreslås i självvärderingarna har inte tagits med då det kan röra sig om förändringar i schemaläggning, timtilldelning för undervisning, undervisningsformer och ändringar i informationen till studenterna i kursPM.

Studentkårens svar

Kåren har svarat följande. Kåren skulle önska en bättre återkoppling till studenterna, i samband med exempelvis kursutvärderingar och enkäter, då många studenter upplever att de inte vet hur deras feedback tas emot eller omhand, då de sällan får återkoppling.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Genomförande och sammanställning av kursvärderingar

UKÄ konstaterar att högskolan har ett övergripande dokument gemensamt för kursvärderingar, System för kvalitetsarbete inom högre utbildning. Därtill finns också andra dokument för hanteringen av kursvärderingar, Riktlinjer för kvalitetssäkring av kurser och Riktlinjer för studentutvärderingar. UKÄ noterar också att det övergripande dokumentet är beslutat i februari 2018 och riktlinjerna i december 2017. Av högskolans redogörelse framgår vidare att det i dokumenten beskrivna kvalitetssäkringssystemet fastställdes i februari 2018 och att implementeringen av det pågår. UKÄ kan således konstatera att det nya kvalitetssäkringssystemet, som UKÄ har uppfattat det, inte har använts beträffande de tio kurser som har valts ut för denna granskning, då dessa kurser har avsett vår- och höstterminerna 2017.

Högskolan har vidare uppgett att kursvärderingar genomförs för både verksamhetsförlagda kurser och examensarbetskurser i enlighet med redovisade beskrivning och riktlinjer.

UKÄ kan konstatera att Högskolan, i vart fall sedan februari 2018 då det nya kvalitetssäkringssystemet fastställdes, har regler för kursvärderingar för att se till att kursvärderingar genomförs och sammanställs.

Information om resultaten och eventuella beslut om åtgärder

Enligt högskolan sker information om resultat och eventuella beslut om åtgärder på fyra sätt, bl.a. enligt följande. Kursansvarig informerar studenterna via lärplattformen om utfallet av kursvärderingen senast tre veckor efter avslutad kurs. Respektive utbildningsledare inom program på grund- och avancerad nivå informerar på programråd om resultat och eventuella åtgärder. Examinator, eller av examinator utsedd lärare informerar nya studenter vid första undervisningstillfälle om föregående års utvärdering och vilka åtgärder som har genomförts. Studentrepresentanterna i nämnderna tar del av samtliga kursvärderingar och vilka åtgärder dessa har föranlett.

Av 1 kap. 14 § andra stycket HF framgår bl.a. att skolan ska informera om resultaten och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna.

De förarbetsuttalanden som har legat till grund för den aktuella bestämmelsen i högskoleförordningen återfinns i propositionen *Studentinflytande och kvalitetsutveckling i högskolan* (prop. 1999/2000:28). I propositionen intog regeringen ståndpunkten att högskolan bör hålla sammanställningar av resultaten av kursvärderingar och besluten om åtgärder tillgängliga för studenterna. Som skäl för denna inställning uttalade regeringen bland annat följande (s. 31 f.)

”En bra utbildning ska resultera i att studenterna lärt sig kritiskt granska sitt eget lärande och sin arbetsmiljö. Därigenom skapas förutsättningar för deras medverkan i kvalitetsarbetet både i utbildningen och senare i arbetslivet. Alla studenter ska därför vara delaktiga i utvärderingen och informeras om uppföljningen av dess resultat. [...] De studenter som deltar i en kursvärdering i slutet av kursen kan emellertid inte själva tillgodogöra sig resultatet. Förbättringar kommer i bästa fall den följande studentkullen på den aktuella kursen till del. Enkäter av detta slag har ofta låga svarsfrekvenser och riskerar att reduceras till en ritual, om studenterna inte involveras i uppföljningen av resultaten. En förändring av praxis tycks vara nödvändig på denna punkt. [...] Studenternas ansvar att medverka i kursvärderingen måste förenas med en rättighet att få information om resultaten och att få delta i diskussionen om förbättringar. Alla studenter ska ha rätt att dra fördelar av kursvärderingen för sina studier och sin utveckling. Det är viktigt att erfarenheter från kursvärderingarna verkligen tas till vara och vid behov leder till förändringar. Genom möjligheten att ta del av sammanställningarna blir kursvärderingarna ett mer effektivt instrument. Om studenterna ser att kursvärderingarna kommer till användning kommer engagemanget för att aktivt delta i dem öka, vilket ytterligare stärker deras funktion.”

Mot denna bakgrund anser UKÄ att högskolan ska hålla resultat och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna tillgängliga för såväl de studenter som har svarat på en kursvärdering som de nya studenterna på kursen. För att resultaten och besluten ska kunna hållas tillgängliga måste detta ske i dokumenterad form. Högskolan måste därmed på eget initiativ informera om resultat och eventuella beslut om åtgärder samt hålla detta tillgängligt för studenterna. Av detta följer vidare att högskolan inte kan frånhända sig detta ansvar och överlämna det till studentrepresentanterna eller studentombuden.

När det gäller tillgängligheten för de nya studenterna till den föregående kursens kursvärdering utgår UKÄ från att de har tillgång till lärplattformen. UKÄ har inte något att invända mot detta sätt att hålla utfallet av kursvärderingen tillgänglig för de nya studenterna.

När det gäller information om resultatet av kursvärderingarna till de studenter som har svarat på kursvärderingen har högskolan uppgett att kursansvarig informerar studenterna via lärplattformen om utfallet av kursvärderingarna i fråga senast tre veckor efter avslutad kurs. UKÄ konstaterar att detta är en godtagbar åtgärd för att informera om och hålla resultatet tillgängligt för dessa studenter.

Utveckling av utbildningar

Högskolan har i denna del beskrivit två exempel där, enligt Högskolan, studenternas erfarenheter och synpunkter har tagits tillvara och lett till åtgärder som utvecklat och förbättrat utbildningen. Högskolan har också uppgett att de revideringar som beskrivs i avsnittet bygger såväl på studenternas som lärarnas erfarenheter och synpunkter, vilket Högskolan ser som en förutsättning för att en kvalitetshöjning av utbildningarna ska komma till stånd.

UKÄ vill framhålla att högskolan enligt 1 kap. 14 § HF ska informera studenterna om de beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna. Högskolans ambition bör då vara att kunna ge exempel på åtgärder som föranletts av studenternas erfarenheter och synpunkter. Detta är viktigt, inte minst eftersom engagemanget för att aktivt delta i kursvärderingarna ökar om studenterna ser att kursvärderingarna kommer till användning. Detta bidrar i sin tur även till att ytterligare stärka kursvärderingarnas funktion (jfr prop. 1999/2000:28 s. 32). Högskolan bör därför genomföra förändringar som möjliggör redovisning av åtgärder som föranletts enbart av studenternas erfarenheter.

Stickprov

Högskolan har kommit in med resultat för nio av de tio aktuella kurserna inklusive eventuella beslutade åtgärder. När det gäller kursen *Folkhälsa III, inriktning fysisk aktivitet*, har Högskolan uppgett att kursen i sin nuvarande form går för första gången med start höstterminen 2017 och att den går på halvfart över två terminer och således pågår även under vårterminen 2018 och att hela kursen därför inte är utvärderad.

Hur har resultaten hållits tillgängliga för studenterna?

Vad gäller de fristående kurserna *Analytisk statistik för idrottsvetare* och *Biomekanik och motorisk kontroll* har Högskolan anfört följande. Utbildningsledaren har redovisat kursrapporter utifrån examinatorernas självvärderingar i Grundutbildningsnämnden (GUN). Kursvärderingarna finns tillgängliga på digital plattform till vilken både lärare och studenter har åtkomst och har därmed gjorts tillgängliga för studenterna.

Högskolan har beträffande sex kurser uppgett följande. Vid programråd diskuteras terminens kurser med avseende på kvalitet och genomförande. Programrådet utgörs av utbildningsledare, studentrepresentanter för

respektive årskurs och inbjudna deltagare (exempelvis examinatorer, studentombud, studievägledare). Programrådets representanter har i uppgift att dela med sig av det som lyfts i programrådet till sina studiekamrater. Utbildningsledaren har redovisat kursrapporter utifrån examinatorernas självvärderingar i GUN. Kursvärderingarna ska sedan vårterminen 2018 läggas ut på digital plattform till vilken både lärare och studenter har åtkomst. UKÄ hänvisar vad som anförts i avsnittet Information om resultaten och eventuella beslut om åtgärder och konstaterar att hanteringen i programrådet inte kan anses innebära att resultatet gjorts tillgängligt för studenterna.

När det gäller den fristående kursen *Idrott III, Examensarbete på grundnivå* har Högskolan förklarat att resultatet har hållits tillgängligt genom dialog mellan kursansvarig och studenter. I kursvärderingen (sid 2 punkten 9) anges bl.a. följande. Studentinflytande sker genom att kursansvarig lärare samråder med studenten om tid och plats för gemensamma träffar. Kursutvärdering har skett såväl skriftligt som muntligt när examinator mött studenten inför godkännande till att lägga upp uppsatsen i Diva.

För att resultaten ska kunna hållas tillgängliga måste de dokumenteras. UKÄ anser att den omständigheten att resultatet har hållits tillgängligt genom en dialog mellan kursansvarig och den enskilde studenten, inte innebär att något resultat har hållits tillgängligt i enlighet med 1 kap. 14 § HF.

UKÄ utgår från att högskolan, med anledning av dessa uttalanden, vidtar de åtgärder som krävs för att leva upp till bestämmelsen i 1 kap 14 § HF om att resultaten av kursvärderingarna ska hållas tillgängliga för studenterna.

Information om resultaten och åtgärderna

Beträffande sex kurser har högskolan svarat att information om kursvärdering och åtgärder ges vid kurs- och momentintroduktionen. Det är enligt UKÄ:s mening ett godtagbart sätt att informera nya studenter om resultatet. Vad gäller de studenter som har svarat på kursvärderingen uppfattar ämbetet högskolans svar så att informationen lämnats i programrådet och att information därmed inte lämnats till dessa studenter på sådant sätt som förutsätts i 1 kap. 14 § HF.

När det gäller de fristående kurserna *Idrott III, Examensarbete på grundnivå* och *Analytisk statistik för idrottsvetare* samt *Biomekanik och motorisk kontroll* har högskolan svarat bl.a. följande. Kursvärderingar har presenterats i GUN där studentrepresentanter närvarar. Att enbart informera om resultatet på detta sätt innebär inte att kravet på information enligt 1 kap. 14 § högskoleförordningen har uppfyllts.

Högskolan bör mot denna bakgrund vidta åtgärder för att säkerställa att information om resultatet lämnas på korrekt sätt.

Anställning av personal

Bakgrund

Förutom de allmänna arbetsrättsliga reglerna gäller för anställning inom staten bestämmelserna i regeringsformen (1974:152), lagen om offentlig anställning (1994:260) och anställningsförordningen (1994:373), AF. Dessutom gäller vid anställning som lärare på universitet eller högskola 4 kap. högskoleförordningen (HF). Lärosätets styrelse ska själv besluta om en anställningsordning. Detta enligt 2 kap. 2 § första stycket 9 HF.

När det gäller information om lediga anställningar gäller bestämmelserna i anställningsförordningen (1994:373). Bland annat ska en myndighet som avser att anställa en arbetstagare på något lämpligt sätt informera om detta så att de som är intresserade av anställningen kan anmäla det till myndigheten inom en viss tid. Någon information behöver inte lämnas, om särskilda skäl talar mot det (6 §).

Information om myndighetens beslut om anställning ska, med några undantag, lämnas på myndighetens anslagstavla. Sådan information ska bland annat innehålla uppgifter om vad som gäller i fråga om överklagande. Det framgår av 7 och 8 §§ AF.

Om en grupp personer ska lämna förslag på sökande som bör komma i fråga för en anställning som lärare, ska kvinnor och män vara jämställt representerade i gruppen. Det gäller dock inte om det finns synnerliga skäl. Detta anges i 4 kap. 5 § HF.

Vid anställning av en professor ska sakkunnigbedömning om de sökandes skicklighet hämtas in, om det inte är uppenbart obehövligt för prövningen av skickligheten. Om en bedömning hämtas in från två eller fler personer, ska kvinnor och män vara jämställt representerade. Det gäller dock inte om det finns synnerliga skäl. Detta framgår av 4 kap. 6 § HF.

I ESG standard 1.5 om undervisande personal anges bland annat att rättvisa och transparenta processer för rekrytering ska tillämpas. I riktlinjerna för standarden upprepas att lärosätena ska ha och följa tydliga, transparenta och rättvisa processer för rekrytering av personal.

Underlaget från lärosätet

UKÄ har bett högskolan att bifoga den senast beslutade anställningsordningen och redogöra för hur den hålls tillgänglig. Dessutom ombads högskolan att bifoga en lista över samtliga

anställningsbeslut som fattats under perioden 1 januari – 31 december 2017.

UKÄ har upplyst om att granskningen kommer att avse att

- reglerna i högskolans anställningsordning är förenliga med reglerna om information i 6–8 §§ anställningsförordningen (1994:373) och om jämställdhet i 4 kap. 5 och 6 §§ högskoleförordningen.
- de utvalda anställningsärendena har hanterats i enlighet med bestämmelserna i nämnda regler.

Stickproven

Högskolan har bifogat en lista på anställningsbeslut som fattats under perioden 1 januari – 31 december 2017. Från listan har UKÄ valt ut 12 anställningsärenden: två professorsanställningar, fem lektorsanställningar och fem övriga anställningar.

I samtliga ärenden har högskolan ombetts besvara följande frågor:

1. Hur högskolan har informerat om de lediga anställningarna. Högskolan ska om möjligt bifoga dokumentation som stöder det, exempelvis annonsen.

Om högskolan i något ärende inte har informerat om den lediga anställningen ska högskolan motivera varför det inte gjorts.

2. Om högskolan har informerat om anställningsbesluten på högskolans anslagstavla ska högskolan bifoga det dokument som anslagits. Om högskolan inte har informerat om anställningsbesluten ska högskolan motivera det.

3. Kvinnor och män ska vara jämställt representerade i de ärenden där högskolan har haft en grupp personer som lämnat förslag på sökande som bör komma i fråga för anställningen.

- a) Högskolan ska redogöra för hur högskolan har gjort i de olika anställningsärendena. Det vill säga ange när man haft en beslutsgrupp och hur många kvinnor och män som ingått i gruppen.
- b) För de fall kvinnor och män inte är jämställt representerade i gruppen ska högskolan ange de synnerliga skälen till det.

I de två ärendena om anställning av professorer har högskolan ombetts besvara även följande frågor:

4. Vid anställning av en professor ska sakkunnigbedömning om de sökandes skicklighet hämtas in, om det inte är uppenbart obehövt för prövningen av skickligheten. Om en bedömning hämtas in från två eller

fler personer, ska kvinnor och män vara jämställt representerade. Det gäller dock inte om det finns synnerliga skäl.

- a) Redogör för hur högskolan har gjort i ärendena om anställning av professor, dvs. för det fall högskolan haft sakkunniga ange hur många sakkunniga som har ingått och könsfördelningen bland dem.
- b) Om kvinnor och män inte varit jämställt representerade ange de synnerliga skälen till det.

Högskolans svar

Högskolan har kommit in med *Anställningsordning för lärare* och redogjort för att den finns tillgänglig på högskolans hemsida.

Studentkårens svar

Studentkåren har uppgett att studentkåren har en representant i Beredningsrådet för anställningsärenden och detta fungerar väl. Studentkåren har framfört att kårens representant har uteslutits från anställningsintervjuer med motiveringen att det skulle bli för många personer i rummet.⁵

Universitetskanslersämbetets bedömning

Anställningsordningen ska beslutas av styrelsen och finnas tillgänglig

Enligt 2 kap. 2 § första stycket HF ska styrelsen för en högskola ha det ansvar och de uppgifter som följer av 3 § myndighetsförordningen (2007:515) och 2 kap. 8 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Vidare ska styrelsen enligt p. 9 i samma bestämmelse själv besluta om en anställningsordning. Den nuvarande regleringen i högskoleförordningen om anställningsförfarandet vid anställning av lärare är inte lika omfattande och detaljerad som den som gällde före den 1 januari 2011. Då fanns det en uttrycklig bestämmelse i högskoleförordningen om högskolas anställningsordning. Enligt bestämmelsen skulle en högskolas anställningsordning finnas tillgänglig och med anställningsordning avsågs de regler för anställning av lärare som högskolan tillämpade.

I förarbetena till den nämnda regleringen framhåller dock regeringen att lärosätena i sina anställningsordningar bör samla de regler som ska

⁵ Högskolan har, efter att UKÄ remitterat ett utkast av rapporten, kommenterat detta påpekande.

gälla vid anställning av lärare och att anställningsordningen bör finnas tillgänglig vid högskolan.⁶

UKÄ konstaterar att högskolans anställningsordning finns tillgänglig på högskolans webbplats och att anställningsordningen har beslutats av högskolans styrelse den 11 december 2017. UKÄ finner således att högskolan uppfyller bestämmelsen i 2 kap. 2 § första stycket 9 HF att styrelsen själv ska besluta om en anställningsordning och har agerat i enlighet med regeringens uttalande att den ska finnas tillgänglig.

Information i anställningsordningen

Lediga anställningar och beslut om anställning

I 6 § anställningsförrordningen (AF) anges att en myndighet som avser att anställa en arbetstagare på något lämpligt sätt ska informera om detta så att de som är intresserade av anställningen kan anmäla det till myndigheten inom en viss tid. Någon information behöver inte lämnas, om särskilda skäl talar mot det.

Information om myndighetens beslut om anställning ska lämnas på myndighetens anslagstavla. Det behöver inte tillämpas vid anställning som beräknas vara högst sex månader eller anställning av dem som redan är aspiranter hos myndigheten. Ett anslag ska innehålla uppgifter om vilken dag som det sattes upp på anslagstavlan, vad som gäller i fråga om överklagande och de avvikande meningar som har antecknats i protokollet eller i någon annan handling. Det framgår av 7 och 8 §§ AF.

UKÄ noterar att det i högskolans anställningsordning finns information om att myndigheten ska informera om lediga anställningar. UKÄ konstaterar att informationen överensstämmer med bestämmelsen i 6 § AF.

UKÄ noterar vidare att anställningsordningen saknar information om att myndigheten ska informera om beslut om anställning på myndighetens anslagstavla. UKÄ anser att sådan information lämpligen bör anges i anställningsordningen.

Jämställd representation i förslagsgruppen

Om en grupp personer ska lämna förslag på sökande som bör komma i fråga för en anställning som lärare, ska kvinnor och män vara jämställt representerade i gruppen. Det gäller dock inte om det finns synnerliga skäl. Det anges i 4 kap. 5 § HF.

UKÄ noterar att det i högskolans anställningsordning (avsnitt 1.2) anges att kvinnor och män i Beredningsgruppen för anställningsärenden

⁶ Prop. 2009/10:149 En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor s. 70.

bör vara jämställt representerade. Enligt 4 kap. 5 HF ska kvinnor och män vara jämställt representerade i förslagsgruppen. UKÄ noterar vidare att det inte anges att det krävs synnerliga skäl för att göra avsteg från jämställd representation. UKÄ förutsätter att högskolan ändrar anställningsordningen så att den överensstämmer med 4 kap. 5 HF.

Jämställd representation bland de sakkunniga

Vid anställning av en professor ska sakkunnigbedömning om de sökandes skicklighet hämtas in, om det inte är uppenbart obehövt för prövningen av skickligheten. Om en bedömning hämtas in från två eller fler personer, ska kvinnor och män vara jämställt representerade. Det gäller dock inte om det finns synnerliga skäl. Det framgår av 4 kap. 6 § HF.

Förarbetsuttalande

I propositionen *En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor*⁷ har regeringen uttalat bland annat följande. Vid anställning av professor bör enligt regeringen huvudregeln vara att ett sakkunnigutlåtande om de sökandes skicklighet hämtas in. Hur själva förfarandet ska gå till bör dock inte föreskrivas utan det bör lärosätena själva få avgöra. Det innebär att lärosätena bör få bestämma hur många personer som utlåtandet ska hämtas från, om dessa ska avge gemensamma eller individuella utlåtanden, i vilken utsträckning de sakkunniga ska vara särskilt förtrogna med anställningens ämnesområde, utformningen av utlåtandet och liknande frågor.

I vissa fall kan ett sakkunnigutlåtande vara uppenbart obehövt, till exempel om en sökandes skicklighet redan har prövats i annat sammanhang. Det bör därför enligt regeringens bedömning finnas en möjlighet för universitet och högskolor att avstå från att hämta in ett sakkunnigutlåtande. Detsamma bör gälla vid ett kallelseförfarande.

Vidare anför regeringen att vid anställning av övriga lärarkategorier är det regeringens åsikt att det är universitet och högskolor som själva bör avgöra hur kvalitetssäkringen av beslutsunderlaget ska ordnas. På så sätt öppnas möjligheter till flexibilitet och effektivitet i anställningsförfarandet. Regeringen ser inte att det skulle finnas någon risk för att universitet och högskolor skulle välja att förenkla anställningsförfarandet på ett sådant sätt att kvaliteten på de anställdas meriter sjunker. Det ligger i varje lärosätes intresse att rekrytera de bästa individerna i syfte att vara en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare, utbildningsanordnare och forskningsutförare.

UKÄ noterar att det av högskolans anställningsordning (avsnitt 2.4) framgår att det vid rekrytering av professor och adjungerad professor ska inhämtas två sakkunnigbedömningar om det inte är uppenbart

⁷ Prop. 2009/10:149 s. 68-69.

obehövt för prövningen av skickligheten. Enligt anställningsordningen ska kvinnor och män vara jämställt representerade bland de sakkunniga om det inte finns synnerliga skäl.

UKÄ konstaterar att högskolans anställningsordning innehåller uppgifter om jämställd representation när sakkunnigbedömning hämtas in vid anställning av professor och att detta stämmer överens med vad som anges i 4 kap. 6 HF.

Stickproven

Information om lediga anställningar

Högskolan har kommit in med en sammanställning avseende hur högskolan har informerat om de lediga anställningarna samt annonsen för respektive ärende.

UKÄ konstaterar att de utvalda anställningsärendena får anses ha hanterats i enlighet med bestämmelsen i 6 § AF om att myndigheten ska informera om lediga anställningar.

Information om beslut om anställning ska lämnas på högskolans anslagstavla

Information om myndighetens beslut om anställning ska som regel lämnas på myndighetens anslagstavla. Anslaget ska innehålla uppgifter om vilken dag som det sattes upp på anslagstavlan, vad som gäller i fråga om överklagande och de avvikande meningar som har antecknats i protokollet eller i någon annan handling. Detta följer av bestämmelserna i anställningsförordningen.

Någon information behöver inte lämnas på myndighetens anslagstavla om anställning av dem som redan är aspiranter hos myndigheten. Någon information behöver inte heller lämnas på myndighetens anslagstavla om anställningen beräknas vara högst sex månader. (7 § andra stycket AF).

Högskolan har kommit in med en sammanställning avseende anslagna beslut samt anslagen för respektive ärende.

UKÄ konstaterar att de utvalda anställningsärendena får anses ha hanterats i enlighet med bestämmelserna i AF om att myndigheten ska informera om beslut om anställningar.

Jämställd representation bland dem som bereder anställningsärenden

Högskolan har sammanfattningsvis anfört att kvinnor och män varit jämställt representerade i Beredningsrådet för anställningsärenden (BA) förutom under tre månader (april 2017 till juni 2017). Högskolan har förklarat att när kåren i mars 2017 utsåg en ny studeranderepresentant

blev gruppen tillfälligt inte jämställd. När rektor i juni 2017 utsåg ny ordförande blev sammansättningen åter jämställd. Enligt högskolan var denna förändring planerad sedan tidigare men drog ut på tiden på grund av önskemål om att den tidigare ordföranden skulle avsluta pågående anställningsärenden.

UKÄ noterar att högskolan inte närmare redogjort för hur man gjort i respektive ärende beträffande jämställd representation i beslutsgruppen. UKÄ konstaterar dock att det av högskolans svar framgår att förslagsgruppen varit jämställd med undantag för en period om tre månader.

UKÄ konstaterar att ärendena får anses ha hanterats på ett sätt som överensstämmer med 4 kap. 5 § HF om jämställd representation. När det gäller den period där förslagsgruppen inte varit jämställd representerad vill UKÄ understryka att det enligt 4 kap. 5 § HF krävs synnerliga skäl från att göra avsteg från jämställd representation.

Jämställd representation om bedömning görs av flera sakkunniga

Regeringen har anfört att vid anställning av professorer bör huvudregeln vara att sakkunnigutlåtande om de sökandes skicklighet inhämtas. Hur själva förfarandet ska gå till bör dock inte föreskrivas utan det bör lärosätena själva avgöra. Det innebär att lärosätena bör få bestämma hur många personer utlåtandet ska hämtas in från, om dessa ska avge gemensamma eller individuella utlåtanden, i vilken utsträckning de sakkunniga ska vara särskilt förtrogna med anställningens ämnesområde, utformningen av utlåtandet och liknande frågor.⁸

Högskolan har uppgett att i ärendet beträffande rekryteringen av professor har utlåtanden från två sakkunniga inhämtats, varav en är kvinna och en är man.

UKÄ noterar att högskolan i sin anställningsordning har reglerat hur många sakkunniga som ska användas vid högskolans rekryteringar av professorer och att kvinnor och män ska vara jämställt representerade om det inte finns synnerliga skäl. Högskolan har svarat att man har haft sakkunnigförfarande i anställningen av en professor och att en kvinna och en man har varit sakkunniga.

UKÄ konstaterar att ärendet får anses ha hanterats på ett sätt som överensstämmer med högskolans anställningsordning och 4 kap. 6 § HF om jämställd representation.

⁸ Prop 2009/10:149 s 68-69.

Överklagande och klagomål

Bakgrund

I 2 kap. högskolelagen (HL) om de statliga högskolornas organisation anges att en högskola beslutar om sin interna organisation (utöver styrelse och rektor), om inte något annat är föreskrivet (2 kap. 5 § HL). Styrelsen ska själv besluta om en arbetsordning med viktigare föreskrifter om högskolans övergripande organisation, delegering av beslutanderätt, handläggning av ärenden och formerna i övrigt för verksamheten, om inte annat är föreskrivet i lag eller förordning. Detta anges i 2 kap. 2 § första stycket 8 högskoleförordningen (HF).

För prövning av överklaganden av vissa beslut på högskoleväsendets område svarar en särskild överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas. Det anges i 5 kap. 1 § HL och 12 kap. 5 § HF. Nämnden som avses är Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH) och flertalet beslut av en högskola som får överklagas till ÖNH räknas upp i 12 kap. 2 § HF.

Myndigheter är skyldiga att lämna en överklagandehänvisning, om ett beslut går parten emot och kan överklagas. Det framgår av 21 § förvaltningslagen (1986:223). Hur beslut överklagas framgår också av förvaltningslagen (23–25 §§). Där anges bland annat att överklagandet måste vara skriftligt och att den klagande måste ange vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Vidare ska överklagandet ges in till den myndighet som meddelat beslutet inom tre veckor från den dag då den klagande fick del av beslutet. Vad gäller överklagande av anställningsbeslut räknas dock tiden från den dag då informationen lämnades på myndighetens anslagstavla (22 § anställningsförordningen).

När det gäller examination finns det i högskoleförordningen en särskild bestämmelse om omprövning av betyg. Finner en examinator att ett beslut om betyg är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska examinator ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt och om det inte innebär att betyget sänks (6 kap. 24 § HF). En examinator har alltså en skyldighet att ändra ett betygsbeslut om det är uppenbart oriktigt. För andra typer av beslut finns motsvarande regel i 27 § förvaltningslagen.

Bland ESG:s riktlinjer för standard 1.3 anges att det vid genomförande av studentcentrerat lärande och undervisning ska finnas lämpliga rutiner för att hantera klagomål från studenterna. Vidare anges att kvalitetssäkringsprocesser bör ta hänsyn till bland annat att det finns en fastställd rutin för studentöverklagande.

Underlaget från lärosätet

UKÄ har ställt följande frågor till högskolan samt bett den att, om sådana finns, ge in nedan angivna dokument.

A Överklagande

A.1 Har lärosätet riktlinjer för hur överklaganden ska hanteras? Om så är fallet var vänlig bifoga dessa.

A.2 Bifoga de överklagandehänvisningar (mallar) som förekommer i följande ärenden: behörighet, tillgodoräknande, examensbevis, anstånd, studieuppehåll, disciplinära åtgärder och anställning. Bifoga en lista över överklaganden som kommit in till lärosätet enligt vad som anges i den remiss som skickas till lärosätet vid starten av lärosätetillsynen (1 januari – 31 december 2017).

B Klagomål

B.1 Har lärosätet skriftliga rutiner, regler, riktlinjer eller liknande dokument för hantering av klagomål från studenter?

B.2 Informerar lärosätet studenterna om eventuella rutiner och i så fall på vilket sätt?

UKÄ har upplyst om att granskningen kommer att avse

- högskolans överklagandehänvisningar och eventuella riktlinjer för hantering av klagomål från studenter.
- att stickprovsvis granska handläggningen av ett antal överklaganden och att UKÄ därför kommer att välja ut ett antal överklaganden från listan över överklaganden.

UKÄ har valt ut två överklagade ärenden från listan och bett högskolan bifoga besluten med överklagandehänvisningar. Högskolan har också ombetts att ange handläggningstid och bifoga utdrag från ärendehanteringssystemet för respektive ärende.

Högskolans svar

Högskolan har kommit in med dokumenten *Riktlinjer för överklagan vid GIH* (dnr Ö2013/339) och *Regler för examination vid gymnastik- och idrottshögskolan*. Vidare har högskolan lämnat in mallar för beslut gällande undantag från behörighetsvillkoren, tillgodoräknande, anstånd med studiestart, studieuppehåll, anställning, examensbevis och disciplinärenden. I mallbesluten finns överklagandehänvisningarna angivna. Högskolan har anfört följande.

Överklagande

Vid GIH säkerställs handläggningen av överklaganden genom ett fastställt dokument, *Riktlinjer för överklagan vid GIH*. Detta

dokument reglerar högskolans överklaganden med utgångspunkt från bestämmelserna i högskoleförordningen.

Högskolan är medveten om att dokumentet är i behov av uppdatering avseende grunderna för överklagande, men kan konstatera att den process för hantering som beskrivs är korrekt. Revidering av dokumentet pågår.

Klagomål

Vid GIH finns inga särskilda skriftliga rutiner eller liknande för hantering av klagomål från studenter. Vid terminsstarten informeras de nya studenterna om vart de kan vända sig vid olika typer av klagomål. Informationen ges av ansvarig utbildningsledare och representanter från Utbildnings- och forskningsavdelningen. Under studietiden ges kontinuerligt information om utbildningsledarnas roll och ansvarsområden. Utbildningsledarna har i uppdrag att genomföra programråd med studerande och de genomförs en gång per termin med respektive årskull och program. Rutinmässigt tas klagomål och synpunkter upp vid dessa programråd. Varje studentgrupp utser representanter till dessa programråd. Mötesanteckningar förs vid programråden, vilka studentrepresentanterna erhåller för att vidarebefordra dessa till sina studiegrupper. I anteckningarna anges hur olika ärenden ska föras vidare och vem som ansvarar för vad. Vid nästkommande möte återkopplas till föregående mötesanteckningar. Klagomål och frågor om klagomål kan också komma till utbildningsledaren informellt via kårexpeditionen (kårkanslisten) eller mer formellt via studentskyddsombudet. Dessa frågor kan vara av både individuell och gruppvis karaktär.

Oavsett vilken typ av klagomål det gäller på ett mer generellt plan, som till exempel undervisningsformer, examinationsformer, innehåll som inte är som förväntat, betyg och bedömning eller lokalfrågor, kommer klagomål ofta till utbildningsledarna. Klagomål kan också framföras genom att studenter söker upp aktuell utbildningsledare och ber om ett möte. Utifrån karaktären på klagomål och synpunkter för sedan utbildningsledarna dessa vidare till institutionsledning alternativt till grundutbildningsnämnden för information och uppföljning samt eventuella åtgärder.

Frågor som berör fysisk och psykosocial arbetsmiljö lyfts av kårkanslist och studerandeskyddsombudet som tar frågan till Arbetsmiljö- och likabehandlingsrådet. Efter varje avslutad kurs genomförs en kursvärdering där studenterna har möjlighet att framföra sina synpunkter.

Det finns även möjlighet för studenter att kontakta studieadministrationen och studievägledare som har öppet måndag till torsdag 13.00–15.00. Studenterna har ytterligare möjlighet att klaga genom att mejla en funktionsadress "betygsrapportering". På GIH:s webbsida finns också

information om rättigheter och skyldigheter för studenter. Där framgår bl.a. information om att studentkåren arbetar för att tillvarata studenternas rättigheter samt att studenten kan vända sig dit för att få hjälp och stöd.

I *Regler för examination vid Gymnastik- och idrottshögskolan* står angivet hur studerande ska gå till väga som har synpunkter eller klagomål på sin examination och vill få den omprövad.

Nämnas kan också att högskolan har påbörjat arbetet med att undersöka möjligheten att införa ett digitalt studentsupportsystem⁹. Detta för att underlätta för studenterna genom att så långt som det är möjligt erbjuda dem en kanal in till högskolan samt att ärendet där går att följa. Genom detta kan även säkerhetsställas att klagomål kommer till rätt instans inom GIH.

Studentkårens svar

Studentkåren har svarat följande. Kåren anser inte att lärosätet har tillräckligt tydliga riktlinjer för hur överklagan ska ske. Vi hoppas att införandet av anonyma tentamina kommer underlätta för studenters möjligheter att överklaga då de i dagsläget ogärna gör det p.g.a. den icke anonyma situationen.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Överklagande

Riktlinjer

Vissa beslut som högskolan fattar i studentärenden och anställningsärenden får överklagas till ÖNH. För att den klagande ska kunna ta tillvara rätten att få saken prövad i högre instans är det viktigt att lärosätena hanterar överklaganden rätt och lämnar korrekt information. I ESG:s riktlinjer anges att kvalitetssäkringsprocesser bör ta hänsyn till att det finns en fastställd rutin för studentöverklagande.

Mot denna bakgrund ser UKÄ positivt på att högskolan har dokument som anger hur överklaganden ska hanteras. UKÄ kan dock konstatera att den lydelse av 12 kap. 2 § HF som finns i bilaga 1 till riktlinjen innehåller en inte aktuell lydelse av bestämmelsen. I nu gällande lydelse av 12 kap. 2 § HF har tillkommit en ny punkt 2 som gäller överklagande av beslut enligt 4 kap. 13 § att avslå en ansökan om befordran. Vidare har i nu

⁹ Högskolan har, efter att UKÄ remitterat ett utkast av rapporten, uppggett att systemet kommer att införas hösten 2018.

gällande lydelse av punkten 1 i 12 kap. 2 § tillkommit ”...eller som lektor vid en befordran enligt 4 kap. 12 c §”. UKÄ utgår från att högskolan uppdaterar bilaga 1 med en aktuell lydelse av bestämmelsen i 12 kap. 2 § HF och samtidigt justerar den uppräkningsriktlinjen (s. 1) vad gäller vilka beslut som kan överklagas.

UKÄ noterar att det i riktlinjen under rubriken överklagandehänvisning på sida 1 sista meningen anges att ”Nedanstående överklagandehänvisning skall alltid lämnas vid överklagningsbara beslut”. Den överklagandehänvisning som det syftas på är en överklagandehänvisning som gäller beslut som överklagas till Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH). UKÄ noterar vidare att sidan tar upp andra beslut som kan överklagas till andra instanser än ÖNH. UKÄ anser därför att högskolan bör se över utformningen av det aktuella avsnittet.

Överklagandehänvisningar

Av förvaltningslagen framgår att myndigheter är skyldiga att underrätta parten om hur beslut överklagas om beslutet går parten emot och kan överklagas. Myndigheter måste således lämna en överklagandehänvisning. Överklagandehänvisningen måste överensstämma med vad som föreskrivs i förvaltningslagen om hur ett beslut överklagas, till exempel inom vilken tid man kan överklaga och till vilken instans överklagandet ska skickas. Av överklagandehänvisningen bör det också framgå att överklagandet ska vara ställt till den instans som prövar överklagandet. På så sätt blir det tydligt att det är fråga om ett överklagande och inte en önskan om att beslutsmyndigheten själv ska ompröva sitt beslut. Det är säkrast att lämna en skriftlig hänvisning till ett skriftligt beslut. Man undviker då den risk för rättsförluster som uppkommer genom att muntliga besked lättare kan missuppfattas eller förbises.¹⁰

I högskoleförordningen finns regler om vilka beslut av en högskola som får överklagas till ÖNH.

UKÄ har granskat de överklagandehänvisningar som finns i de mallbeslut som högskolan har lämnat in. I en av mallarna för beslut (mall för beslut om anställning) anges att överklagandet ska ha kommit in till GIH senast den 2013-XX-XX, d.v.s tre veckor efter det att beslutet anslagits på GIH:s anslagstavla, annars kan överklagandet inte prövas. Ämbetet konstaterar att denna formulering inte överensstämmer med 24 § förvaltningslagen. Den som överklagar för sent har rätt att få ett beslut om avvísning av överklagandet. Ämbetet förutsätter att högskolan ser över informationen i överklagandehänvisningen.

UKÄ bedömer att de övriga överklagandehänvisningar som ämbetet har granskat uppfyller kraven som ställs på överklagandehänvisningar.

¹⁰ Se Hellner och Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, 3 u., 2010, s. 258 och 264.

Handläggningstider

Justitieombudsmannen (JO) har uttalat att tiden för överlämnande av ett överklagande i normalfallet inte bör överstiga en vecka när en omprövning inte företas. JO har vidare uttalat att den omständigheten att beslutsmyndigheten finner det lämpligt att bifoga ett eget yttrande över överklagandet inte får medföra att tiden utsträcks med mer än några dagar.¹¹ Även Justitiekanslern (JK) har uttalat sig i frågan och anser att om yttrandet inte kan upprättas utan dröjsmål måste ärendet överlämnas till överklagandeinstansen. En annan ordning skulle ju innebära att det lagts i beslutsmyndighetens hand att avgöra när överklagandemyndigheten ska få del av överklagandet, något som JK inte ansåg godtagbart av rättssäkerhetsskäl.¹²

UKÄ har granskat handläggningen för de två utvalda ärendena. UKÄ kan konstatera att högskolan efter omprövning har ändrat de tidigare besluten i de aktuella ärendena i enlighet med vad de klagande har begärt. Överklagandena har således förfallit och har därför inte överlämnats till överinstansen. UKÄ kan vidare konstatera att omprövningsbeslutet i det ena ärendet skedde samma dag som överklagandet kom in till högskolan och i det andra ärendet två dagar efter det att överklagandet kom in till högskolan. UKÄ ser positivt på den snabba handläggningen av omprövningsärendena.

Klagomål

Högskolan har uppgett att det inte finns några särskilda skriftliga rutiner eller liknande för hantering av klagomål från studenter.

Även när det gäller beslut som inte får överklagas är det viktigt att lärosätena hanterar eventuella klagomål på ett korrekt sätt. I ESG:s riktlinjer för standard 1.3 anges att det vid genomförande av studentcentrerat lärande och undervisning ska finnas lämpliga rutiner för att hantera klagomål från studenterna. Enligt rapporten i UKÄ:s rapport Studentkårens synpunkter på lärosätenas klagomålsrutiner (rapport 2014:17) efterlyser flera studentkårer riktlinjer för hantering av klagomål. Även tydligare information om vart studenterna ska vända sig med problem eller klagomål efterfrågas. Enligt UKÄ:s uppfattning i rapporten tyder studentkårens svar på att flera lärosäten kan behöva överväga åtgärder för att förbättra hanteringen av klagomål från studenter.

Mot denna bakgrund anser UKÄ att högskolan lämpligen bör utarbeta riktlinjer och information om var studenterna kan vända sig med problem och klagomål.

¹¹ Se JO:s ämbetsberättelse 1998/99 s. 443 och 2003/04 s. 179.

¹² Se JK:s beslut 1999-12-20, dnr 1499-98-21.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska bidra till att stärka den svenska högskolan och Sverige som kunskapssamhälle. Vi granskar kvaliteten på högskoleutbildningarna, vi analyserar och följer upp utvecklingen inom högskolan och vi bevakar studenternas rättssäkerhet.

uka.se

